

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021

**Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Tarkastuslautakunta 2021-2024**

SISÄLLYS

I TARKASTUSLAUTAKUNTA	3
1.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
1.2 Tarkastuslautakunnan arviointityön lähtökohdat ja toimintamuodot	3
2 KUNTAYHTYMÄN KESKEISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	4
2.1. Toimintaympäristö ja tulevaisuuden haasteet.....	4
2.2 Hallinto ja johtaminen sekä sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta.....	5
2.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen	6
2.4 Investointien toteutuminen	6
2.5 Kuntayhtymän tulokortti vuonna 2021	7
2.6 Henkilöstö	9
4 KONSERNIYHTIÖT	12
5 YHTEENVETO	12
6 ALLEKIRJOITUKSET	14

I TARKASTUSLAUTAKUNTA

1.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tilikautena 2021 tarkastuslautakunnassa ovat toimineet:

Jäsenet

Larinen Hannu, pj Raasepori
Pihlström Ari, vpj Lohja
Tallgrén Mika, Karkkila
Heinonen Sanna, Lohja
Kapanen Janina, Hanko

Varajäsenet

Flood Tarja, Raasepori
Nerkiz Katja, Lohja
Hellgren Päivi, Karkkila
Skog Valtteri, Lohja
Savola Heikki, Karkkila

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimivat toimistosihteerit Karita Kivelä ja Sari Koski. Tilintarkastusyhteisönä toimi BDO Audiator Oy, joka on nimennyt vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT, HT Tove Lindström-Kolin sekä lautakunnan työtä avustavaksi tarkastajaksi Annika Sveholmin.

1.2 Tarkastuslautakunnan arviointityön lähtökohdat ja toimintamuodot

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty Kuntalain 14. luvussa. Kuntayhtymän yhtymäkokous asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on mm. valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vuoden 2015 kuntalain (410/2015) hallintoa ja johtamista koskevat säännökset tulivat voimaan 1.6.2017 lukien. Lain 121.1 §:n ja 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain yhtymävaltuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa.

Toimintansa tueksi tarkastuslautakunta on laatinut koko valtuustokauden 2021-2024 kattavan arviointisuunnitelman, jota täsmennetään vuosittain. Arviointisuunnitelmassa on esitetty ne tulosalueet tai muut aihealueet, jotka otetaan kunakin vuonna syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Suunnitelma täsmennetään työohjelmaksi vuosittain.

Vuoden 2021 työohjelmaan valittiin arvioinnin painopistealueeksi hyvinvoinnin koulutusalue, investoinnit sekä viestintä ja markkinointi. Lisäksi tarkastuslautakunta on vuoden 2021 arviointityössään käsitellyt mm. yhtymän toimintaa yleisesti, talouden toteutumaa, lakisääteisen tilintarkastuksen raportointia sekä kuntayhtymän tytäryhtiöiden tilannetta.

Tarkastuslautakunnan suorittama arviointi on tehty tilinpäätöksestä ilmenevien tietojen sekä vuoden 2021 talousarvion perusteella. Kokousten yhteydessä lautakunta on haastatellut kuntayhtymän johtoa ja muuta henkilökuntaa. Tilintarkastajan raporteista lautakunta on saanut arvioinnissa käytettyjä tietoja.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2021 toiminnan arvioinnin suorittamiseksi 9 kertaa.

2 KUNTAYHTYMÄN KESKEISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Toimintaympäristö ja tulevaisuuden haasteet

Vuoden 2021 toimintaan on edelleen vaikuttanut merkittävästi koronavirustilanne. Opetusta on järjestetty tilanteen mukaan lähi-, etä- ja hybridiopetuksena. Etäopetuksen haasteet eivät jakaudu tasaisesti eri koulutusalojen ja opiskelijoiden välille, sillä osa aloista on helpompi opettaa etänä ja opiskelijoilla on henkilökohtaisia eroja valmiuksissa itseopiskeluun. Erityisesti palvelualoilla jouduttiin keskeyttämään työpaikoilla tapahtuvia koulutuksia. Koronan seurauksia tullaan korjaamaan vuosia, sillä vaikutukset ulottuvat opintojen ja työllistymisen lisäksi myös nuorten yleiseen hyvinvointiin.

Oppivelvollisuuden laajennus tuli voimaan vuoden 2021 aikana ja koulutus muuttui kokonaan maksuttomaksi tutkinnon saavuttamiseen asti. Tämä aiheutti lisäkustannuksia Luksisalle, sillä koulutuksenjärjestäjän tulee tarjota opiskelijoille kaikki opiskelutarvikkeet esimerkiksi tietokoneet. Opiskelijoiden määrään Luksiassa oppivelvollisuuden laajentaminen ei vaikuttanut, sillä alueella kaikki nuoret ovat aikaisemminkin jatkaneet opintojaan yläasteen jälkeen.

Kuntayhtymässä toteutui vuonna 2021 2 951 opiskelijavuotta, mikä on edellisvuoden tasolla. OKM:n kuntayhtymälle myöntämä suomenkielinen järjestämislupa ammatillisen peruskoulutuksen osalta oli 2 953 opiskelijavuotta eli toteuma vastasi järjestämislupaa. Luksia sai vuoden aikana lisärahoitusta koronan vaikutusten pienentämiseen sekä opiskeluvaihtoehtoja tukevaan toimintaan yhteensä noin 1,7 miljoonaa euroa.

Rahoitusmalli jäädytettiin keväällä 2020 toistaiseksi vuoden 2020 tasolle. Jatkossa rahoituksesta 70 % on perusrahoitusta, 20 % suoriterahoitusta ja 10 % vaikuttavuusrahoitusta. Koulutusta tulisi järjestää vähintään 11 kuukautena vuodessa täyden rahoituksen mahdollistamiseksi. Tätä tuetaan verkko-opinnoilla sekä koulutussopimuksilla ja oppisopimuksilla. Osassa aloista on ollut haasteita saada tarvittavia koulutuspaikkoja koronan takia, vaikka pääosin yhteistyö työelämän kanssa on ollut sujuvaa. Vaikuttavuusrahoituksen kannalta on tärkeää saada hyvä vastaajaprocentti sekä opiskelija- että työelämäkyselyihin. Tässä on ollut valtakunnallisesti haasteita ja vastausten määrä on jäänyt vähäiseksi. Myös Luksiassa vastausmäärät ovat liian alhaisia, mutta palautteen keskiarvo on ollut 4,3.

Työelämäyhteistyössä on tehty paljon kehitystyötä vuonna 2021. Toimialoille on nimetty yhdyshenkilöt, joiden tehtävänä on toimia siltana yritysten ja Luksian välillä ja selvittää työelämän tarpeita sekä toiveita. Erilaisissa tapahtumissakin verkostoidutaan ja päästään kuulemaan työelämän kumppaneita. Vuonna 2021 tehtiin noin 300 uutta oppisopimusta ja työpaikkaohjaajien koulutusta on järjestetty paljon. Lisäksi kehitteillä on Tiitus-sovellus, jossa opiskelijat ja työelämä kohtaavat, kun sovelluksen kautta voi tarjota tai hakea oppisopimuspaikkaa, kesätöitä ja harjoittelupaikkaa. Haasteena yhteistyössä ovat nopeat tarpeet työelämästä ja resurssien vähyys työelämäpalveluissa.

Markkinoinnissa keskeisimpiä kampanjoita ovat vuosittain yhteishaku sekä useamman kerran vuodessa tehtävät jatkuvan haun kampanjat. Lisäksi toteutetaan toimialojen pyynnöstä mahdollisuuksien mukaan muita markkinointikampanjoita. Markkinointikanavina käytetään useita sähköisiä kanavia sekä printtimediaa ja ulkomainoksia. Sähköisissä kanavissa on huomattavasti lehtimainoksia suurempi vaikuttavuus, ja niiden

kautta saadaan todistetusti kävijöitä omille verkkosivuille. Verkkosivujen tulisi olla kunnossa, koska kaikki kävijät ohjataan sinne ja verkkosivujen uudistus on tulossa. Sisäisessä viestinnässä intranetin uudistus vuonna 2021 sai paljon positiivista palautetta.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Koronavuoden haasteista huolimatta tulos on hyvä. Opetusta on pystytty järjestämään poikkeusoloista huolimatta ja pystytty muuntautumaan tilanteen vaatimalla tavalla ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja. Koronan vaikutuksia tullaan näkemään vielä tulevina vuosina. Luksiassa tulisi miettiä keinoja vähentää koronan negatiivisia vaikutuksia opiskelijoihin ja opintojen etenemiseen. Lisäksi olisi erittäin tärkeää koittaa tavoittaa opinnoista pois pudonneita opiskelijoita ja saada heidät takaisin. Tehtävään on onneksi saatu rahoitusta ja palkattu ohjaajia.

Opiskelijapalaute on erittäin hyvää, mutta sitä saadaan edelleen aivan liian vähän. Palaute vaikuttaa Luksian saamaan rahoitukseen tulevaisuudessa. Kyselyiden tekemiseen on mietitty vaihtoehtoja, joilla saataisiin enemmän vastauksia sekä opiskelijoilta sekä työelämästä. Tähän tulee tehdä konkreettisia muutoksia mahdollisuuksien mukaan.

2.2 Hallinto ja johtaminen sekä sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta

Tilinpäätöksessä on kuvailtu tarkemmin kuntayhtymän hallintoa, johtamista ja sisäisen valvonnan järjestämistä sekä riskienhallintaa. Kuntayhtymällä ei ole omaa toimintaa sisäiselle valvonnalle, vaan se on osa päivittäistä johtamista. Johto seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista ja raportoi hallitukselle kuukausittain. Tilintarkastajat ovat tarkastuksessaan käyneet läpi hallintosäännön, päätösten ja määräysten noudattamista pistokokeena. Sisäisessä valvonnassa ei ole todettu tilikauden aikana olennaisia puutteita, jotka olisivat johtaneet erityisiin toimenpiteisiin.

Riskienhallinnan osalta on hyväksytty riskienhallinnan periaatteet joulukuussa 2020, jossa on kuvattu riskienhallinnan keskeiset tavoitteet, tehtävät ja vastuut. Riskienhallinnan erityisinä painopisteinä ovat rahoituksen riittävyyden turvaaminen kuntayhtymän omien vaikuttamismahdollisuuksien puitteissa ja Toivonkadun kampuksen uudisrakentamisen ja saneeraamisen laadun valvonta.

Merkittäviksi riskeiksi on nostettu opiskelijamäärän pieneneminen, tulorahoituksen epävarmuus, koronatilanteen pitkittymisen vaikutukset ja henkilöstö. Vaikka jäsenkuntien väestökehitys on käänntynyt positiiviseksi, nimenomaan nuorien ikäluokkien pieneneminen näkyy opiskelijoiden hakijamäärissä. Lisäksi osa alueen nuorista lähtee opiskelemaan muualle, esimerkiksi pääkaupunkiseudulle.

Tulorahoituksen määrä on rahoitusuudistuksen jälkeen muuttunut epävarmaksi, sillä rahoituksen perusta koostuu nyt useammasta alueesta sekä vuoden aikana haetusta lisärahoituksesta. Rahoituksen näkökulmasta pelkästään ensisijaisten hakijoiden ja aloittaneiden opiskelijoiden määrä ei riitä, vaan opintojen tulisi myös edistyä ja opiskelijoiden valmistua. Koronan pitkittyminen vaikuttaa opiskelijoiden etenemiseen opinnoissaan ja lisää riskiä viivästymiselle ja keskeytyksille. Tämä vaikuttaa rahoitukseen muutaman vuoden viiveellä.

Pätevän henkilöstön saaminen sekä riittävästä koulutuksesta huolehtiminen on olennaista toiminnalle. Varsinkin opettajien osalta on tulossa merkittävä määrä eläköitymiä lähivuosina ja pätevän henkilöstön rekrytoinnissa on vaikeuksia.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Opiskelijamäärän pienentyminen on huolestuttavaa. Pohjolan liikenteen lopettaminen voi vaikuttaa opiskelijamäärään edelleen, koska ilman toimivaa liikennöintiä nuoret eivät pääse Lohjalle opiskelemaan. Muut liikennöitsijät saattavat lisätä vuoroja, mutta eivät välttämättä kaikilla alueilla. Luksian tulisi tehdä yhteistyötä jäsenkuntien kanssa liikennemahdollisuuksien selvittämiseksi.

Tämänhetkinen Ukrainan tilanne saattaa vaikuttaa pakolaisten määrään ja Luksia voisi olla mukana pakolaisten kotouttamisessa, kouluttamisessa ja työllistämässä kuntien kumppanina. Tulevat uudistukset hyvinvointialueissa ja TE-palveluiden siirtymisessä kuntiin tulisi myös huomioida, koska näissä Luksialla voi olla mahdollisuus tarjota koulutuspalveluita.

2.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän marraskuussa 2020 hyväksytyssä talousarviossa tilikauden tulostavoite oli -249 977 euroa. Tilinpäätöksen mukainen tulos on 3 072 686,83 euroa, eli toteuma on huomattavasti talousarviota parempi. Oppilaitosrakentamista varten tehtyä investointivarausta on purettu poistoerona. Vanhoja investointivarauksia on purettu 3,4 miljoonaa euroa ja uutta investointivarausta on tehty 2,5 miljoonaa euroa Toivonkadun uudisrakennusta varten. Tilikauden ylijäämä 2 284 684,62 euroa on kirjattu taseen oman pääoman ylijäämä- ja alijäämätilille.

Toimintatuotot toteutuivat noin 2,4 miljoonaa euroa talousarviota parempana ja kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,5 miljoonaa euroa. Ennakoitua parempaan tulokseen vaikuttivat merkittävästi saadut lisärahoituspäätökset. Lisärahoitusta saatiin yhteensä noin 1,7 miljoonaa, joka sisältää tuen opetuksen ja ohjauksen tukemiseen sekä koronatuon. Lisäksi yksikköhintarahoitus toteutui arvioitua noin 10% suurempana. Lisärahoituksesta on hyvä huomata, että osa toiminnan kuluista tulee toteutumaan vasta tulevilla tilikausilla.

Toimintakulut alittivat budjetin noin 0,7 miljoonaa euroa (2,6%) mikä johtui arvioitua pienemmistä henkilöstökuluista ja palveluhankinnoista. Henkilösivukuluprosentti oli arvioitua pienempi. Kulut olivat noin 2,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Taloutta on hoidettu huolellisesti ja varovaisuutta noudattaen. Tulevien vuosien haasteisiin tulee jatkossakin varautua.

2.4 Investointien toteutuminen

Investointeihin oli talousarviossa varattu 13,0 miljoonaa euroa ja toteuma oli 13,4 miljoonaa euroa eli määrärahat ylitettiin noin 361 000 eurolla. Ylitys johtuu Harjun koulusta. Merkittävin investointi kaudella on ollut Toivonkadun uudisrakennus sekä Harjun koulun remontti. Uudisrakennuksen ensimmäinen osa valmistui jo vuonna 2020 ja loput uudisrakennuksen osat valmistuivat vuonna 2021. Kokonaisuutena urakka on pysynyt budjetissa. Harjun koulun osalta työt ovat hieman aikataulusta jäljessä kaavoitushaasteiden takia ja tällä hetkellä jäljessä ollaan noin 3 kuukautta. Harjun koulun sekä Toivonkadun vanhan osan peruskorjauksen tulisi valmistua vuonna 2022.

Rakennusten lisäksi on investoitu opetuskalustoon ja laitteisiin erityisesti uudisrakennuksen tiloissa noin 300 000 eurolla. Opiskelijoille on hankittu lisäksi tietokoneita 300 000 eurolla laajennetun oppivelvollisuuden takia.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta on seurannut urakan edistymistä sekä tutustunut valmistuneisiin uusiin tiloihin. Uudisrakennuksen tilat ovat osalla opetusaloista aikaisempaa pienemmät ja vielä tarkastuslautakunnan tutustumiskierroksella osittain keskeneräisiä. Tilojen toimivuutta ja riittävyttä tulee seurata.

Harjun koulun urakan osalta on ilmennyt haasteita. Aiemman urakoitsijan kanssa ajautettiin erimielisyyksiin rakentamisen laatuun liittyvissä kysymyksissä ja Toivonkatu 4:n peruskorjauksiin onkin otettu toinen urakoitsija. Kuntayhtymään on saatu nyt ammattitaitoinen kiinteistöpäällikkö, mikä vahvistaa valvontaa rakennusurakoissa. Vanhan osan peruskorjauksessa tulee kiinnittää huomiota riittävään valvontaan ja kuntayhtymän tulee pitää huolta eduistaan avoimessa riita-asiassa.

2.5 Kuntayhtymän tulokortti vuonna 2021

Kuntayhtymän tavoitteet vuodelle 2021 ja niiden toteutuminen on esitetty tilipäätöksessä olevassa tulokortissa.

Kahdestakymmenestäviidestä koko kuntayhtymän tasolla asetusta tavoitteesta on toteutunut yksitoista. Toteuma on ollut 44% eli kohtalainen, monet toteumista olivat selkeästi alle tavoitteen. Alla olevaan taulukkoon on poimittu ne toteumat, jotka poikkeavat vähintään 10% tavoitteista. Tavoitteet ylittävät toteumat ovat vihreällä pohjalla ja alittavat punaisella pohjalla.

Mittari	Tavoite	Toteuma	Erotus
Vuosikate, % toimintatuotoista	4,8%	14,3%	198%
opiskelijapalaute, päätökyselyn vastaus%	väh 75%	34%	-55%
opiskelijapalaute, tulokyselyn vastaus%	väh 75%	32%	-57%
opiskelijapalaute, keskiarvo	väh 4,0	4,3 / 4,4	10%
HOKS ensikertainen hyväksyminen	100%	73% / 84%	-27% / -17%
valmistuneiden osuus aloittaneista, perustutkinnot	väh 60%	47%	-22%
eronneet perustutkinnot	enint 10%	12,3%	23%
eronneet ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	enint 7%	8,6%	23%
Suoritettujen tutkintojen määrä, perustutkinnot	väh 789	628	-20%

Suoritettujen tutkinnon osien määrä, perustutkinnot	väh 4195	6747	61%
Henkilöstön kehittämiseen käytetty resurssi, % henkilöstökuluista	2 %	0,8%	-60%
Opettajien toteutuneet työelämäjaksot	9	1	-89%

Tulos toteutui huomattavasti arvioitua parempana yksikköhintarahoituksen nousun ja saadun lisärahoituksen takia, jolloin myös vuosikate on ennakoitua parempi.

Opiskelijapalautteen osalta saatu palaute on erittäin hyvää, mutta palautteen määrä jää edelleen tavoitteista sekä päätökyselyn että tulokyselyn osalta. Vastausmäärät ovat jopa pudonneet entisestään, kun kyselyprosessia on muutettu valtakunnallisesti. Luksian vastausprosentit jäivät huomattavasti alle valtakunnallisen keskiarvon vastausmäärän osalta.

Tavoitteena oli saada ensisijainen HOKS hyväksyntä kaikille opiskelijoille tehtyä 30 kalenteripäivän kuluessa opintojen aloittamisesta. Mittari on kuitenkin epärealistinen, ja sitä tullaan muuttamaan 60 päivään vuodelle 2022.

Perustutkinnoissa valmistuneiden osuus aloittaneista jäi alle tavoitteen, ja laski myös edellisestä vuodesta. Koronan takia opintoja ei ole pystytty edistämään normaaliin tahtiin. Myös alanvaihtaminen ja tarve erityiseen tukeen voi pidentää opiskeluaikaa. Tavoitteeseen 60% ei ole päästy viimeiseen 4 vuoteen. Viimeksi 2017 toteuma on ollut 62% ja sen jälkeen toteuma on laskenut. Myös suoritettujen tutkintojen määrä on jäänyt tavoitteesta ja laskenut selvästi edellisestä vuodesta, tässäkin koronalla on vaikutusta. Toisaalta suoritettujen tutkinnonosien määrä on ollut tavoitetta parempi. Tämä mittarilukema vaihtelee vuosittain paljon johtuen tutkintojen rakenteisiin tehdyistä muutoksista ja suoritusten valmistumisen ajankohdasta. Eronneiden määrät sekä perustutkinnoissa että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa on kasvanut vuoteen 2020 nähden muutamalla prosenttiyksiköllä.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista ei päästy kehittämisen ja työelämäjaksojen osalta tavoitteisiin. Näihin molempiin vaikutti korona, sillä suunniteltuja koulutuksia ei ole voitu järjestää eikä työpaikoille ole otettu ulkopuolisia. Koulutusta on kyllä järjestetty Luksiassa sisäisinä koulutuksina tai ulkopuolisten tahojen pitämänä etäkoulutuksena. Näissä koulutuksissa hinta on alhaisempi, mikä näkyy tunnusluvussa.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Kokonaisuutena arvioiden tarkastuslautakunta katsoo, että toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on kuntayhtymässä saavutettu melko hyvin poikkeusoloista huolimatta. Taloudellisesti tavoitteet ylittyivät merkittävästi ja opiskelijapalaute on ollut edelleen erinomaista. Pitäisi keksiä keino saada enemmän vastauksia palautekyselyihin, joskin Luksian vaikutusvalta tämän osalta on rajallinen.

Pitkittyneestä koronatilanteesta huolimatta tulisi pyrkiä edistämään opiskelijoiden valmistumista. Tähän on saatu myös valtiolta rahoitusta, jolla tuetaan opintojen edistämistä. Lautakunta on huolissaan, että valmistuneiden määrä on laskenut jo useamman vuoden ja alle puolet valmistuu tavoiteajassa. Valmistumisen venymisen syitä tulee selvittää ja miettiä ratkaisuja havaittuihin ongelma-kohtiin.

2.6 Henkilöstö

Korona on edelleen vaikuttanut merkittävästi työskentelyyn vuonna 2021. Opetusta on järjestetty vaihtelevasti etä- läsnä- ja hybridiopetuksena tilanteen mukaisesti. Myös hallinnon henkilöstö on työskennellyt osittain etänä. Heti epidemian alussa perustettu monialainen työryhmä on kokoontunut viikoittain jo lähes kahden vuoden ajan seuraamaan ja ohjeistamaan henkilöstöä ja opiskelijoita korona-arjessa. Pitkittynyt korona oli raskasta sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Henkilöstö kaipaa yhteisiä tapahtumia etätöiden ja eristäytyneisyyden jälkeen.

Lautakunta kuuli henkilöstön edustajia ja edelleen keskustelussa oli paljon huolestuttavia asioita esillä. Luottamusmiehet olivat tehneet anonyymien henkilöstökyselyn maaliskuussa 2022 ja saaneet ennätysmäärän vastauksia. Monessa kohti nousi esiin työntekijöiden ajatus siitä, ettei heitä kuunnella eikä heille kerrota asioista. Päätöksenteko koettiin puutteelliseksi, sillä joko päätökset jäivät tekemättä tai tehdyistä päätöksistä ei tiedoteta henkilökuntaa riittävän laajasti ja oikea-aikaisesti. Toisaalta henkilöstö on ollut mukana kehittämässä uutta strategiaa ja tavoitteena on ollut saada johto lähemmäs henkilöstöä pitämällä erilaisia tapahtumia, kuten kampuskahveja ja henkilöstöinfoja. Tapahtumista saatiin positiivista palautetta kyselyissä.

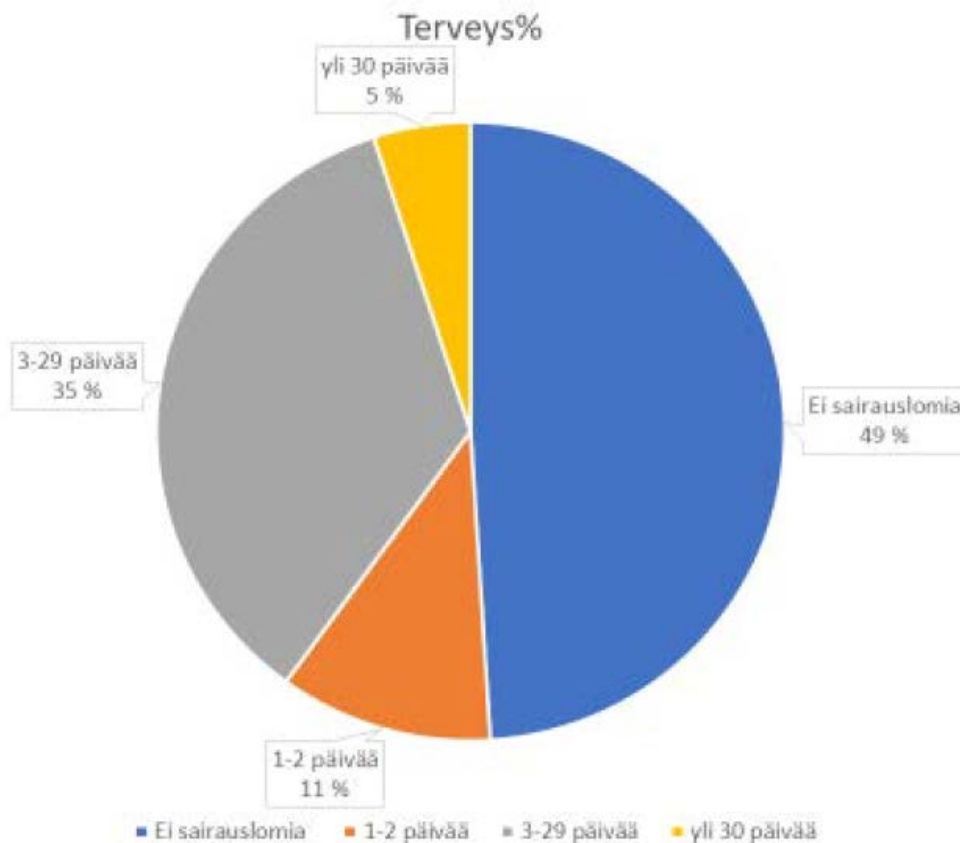
Esimiesten taidot koettiin edelleen osittain puutteellisiksi, vaikka osa antoi myös positiivista palautetta lähiesimiehilleen. Luksiassa on tarkoitus toteuttaa koulutusta esimiehille sekä esimiestyöhön että työsuhtejuridiikkaan liittyen. Lisäksi on tarkoituksena käydä läpi esimiesten tehtäviä, jotta aikaa jäisi oikeisiin asioihin. Erityisen huolestuttavaa kyselyissä oli vaikeiden tilanteiden käsittely, sillä henkilöstön näkemyksen mukaan vaikeat tilanteet jätetään käsittelemättä ja lakaistaan asiat maton alle. Osa kokee työpaikalla kiusaamista, pelottelua ja jopa uhkailua.

Kuntayhtymän palveluksessa 31.12.2021 oli 378 henkilöä (357 henkilöä 31.12.2020). Henkilöstömäärä kasvoi palveluiden ja teknologian tulosalueilla sekä koulutuksen tukipalveluissa. Henkilöstöstä kokoaikaisia oli 331 henkilöä (325 henkilöä 31.12.2020) ja osa-aikaisia 34 henkilöä (20 henkilöä 31.12.2020). Vakinaisten osuus oli 87 % kaikista työntekijöistä.

Sairauspoissaoloja kertyi yhteensä 2693 työpäivää (3947 päivää vuonna 2020). Tämä tarkoittaa 7,42 päivää henkilöä kohden (12,44 päivää vuonna 2020). Sairauspoissaolujen määrä on siis laskenut merkittävästi.

Sairauspoissaolojen pituudet on esitetty kaaviossa alla. Noin puolella henkilöstöstä ei ole ollut lainkaan sairauspoissaoloja. Pitkien, yli 30 päivän pituisten sairauspoissaolojen määrä väheni edelliseen vuoteen nähden huomattavasti ja tämä luonnollisesti laski sairauspoissaolopäivien määrää henkilöä kohden. Vuoden 2021 aikana yli 30 päivän sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 872 päivää, kun niitä vuonna 2020 oli 2 275 päivää. Pitkät sairauslomamat olivat lähinnä tuki- ja liikuntaelinsairauksia ja niihin liittyviä operaatioita. Selkeää työperäisyyttä ei työfysioterapeutin mukaan nouse näissä poissaoloissa esille. Lyhyitä 1-3 päivän poissaoloja on ollut 11% kaikista poissaoloista.

Työfysioterapeutti nostaa arviossaan esiin etätöiden ergonomialle (kotitoimistot) aiheuttamat haasteet sekä etätöissä riittämättömät tauottamiset. Työpsykologin neuvontakäynnit ovat lisääntyneet tarkastelujaksolla. Työpsykologin mukaan suurin osa hakee tukea ja keinoja työssä jaksamiseen ja palautumiseen työkuormituksesta.

Vuoden 2021 aikana laajennettiin työterveyshuollon palveluvalikoimaa erityisesti mielen hyvinvoinnin saralla. Otettiin käyttöön kattava valikoima Mehiläisen digitaalisia palveluita.

Henkilöstön keski-ikä on 49,7 vuotta ja yli 50-vuotiaita on 55%. Opetusalan henkilöstön keski-ikä on hieman muuta henkilöstöä korkeampi. Kevan ennusteen mukaan seuraavana viitenä vuonna eläköityy yhteensä 68 henkilöä, joista suurin osa opetuksen puolelta. Vuonna 2021 Luksiasta on lähtenyt 31 henkilöä ja saatu tilalle 45, näistä 37 on uusia ammatillisia ohjaajia, joiden palkkaamiseen saatiin lisärahoitusta valtiolta. Henkilöstön vaihtuvuus kääntyi nousuun vuonna 2021 ja lähteneitä oli yhteensä 31 henkilöä (23 vuonna 2020). Heistä eläkkeelle jäi 12 henkilöä. Rekrytointihaasteet korostuvat edelleen erityisesti teknologia- ja logistiikka-alojen avointen opetustehtävien kohdalla. Haaste on valtakunnallinen ja kelpoisten ja soveltuvien hakijoiden määrät jäävät Luksiassakin selvästi alle muiden alojen hakemuskeskiarvon. Rekryviestintää on tarkoitus kehittää vuonna 2022.

Koronapandemian vaikutukset näkyivät kaikissa henkilöstökoulutuksiin liittyvissä tunnusluvuissa. Henkilöstön koulutuspäivien määrät ja opettajien toteutuneet työelämäjaksot vähenivät ja henkilöstön kehittämiseen käytetty resurssi jäi alle tavoitteen. Raportoituja henkilöstön koulutuspäiviä kertyi vuoden 2021 aikana yhteensä 480 päivää, mikä on 208 päivää vähemmän kuin vuonna 2020. Koronapandemiaa edeltävänä aikana koulutuspäivien määrä oli yli tuhannen päivän vuositasolla.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta on edelleen hyvin huolissaan henkilöstön hyvinvoinnista. Anonyymien henkilöstökyselyn tekeminen tulisi jatkossa olla Luksian HR:n vastuulla ja näin on henkilöstöjohtajan mukaan tarkoituskin tehdä, jatkossa on useampia lyhyitä kyselyitä vuodessa. Myös suunnitellut esimieskoulutukset tulee järjestää, sillä kyselyn perusteella kaikkien esimiesten osaaminen ei ole vielä riittävällä tasolla. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vaikeiden tilanteiden käsittelemiseen, esimiesten ja johdon tulee puuttua näihin jatkossa. Tarkastuslautakunnan mielestä on tarpeen mukaan pystyttävä kohdentamaan, missä yksikössä tai tiimissä on suuria haasteita, jotta ongelmiin päästään puuttumaan. Kiusaamisen, uhkailun ja pelottelun osalta lautakunta vaatii ehdotonta nollatoleranssia ja selkeitä toimintatapoja, miten tilanteisiin puututaan.

Muita keskusteluissa esiin nousseita puutteita oli kehityskeskusteluiden pitäminen, opettajien vuosityöajan soveltamisohjeen läpikäynti sekä työpaikkojen turvallisuus. Kehityskeskustelua on tarkoitus kehittää, kun saadaan uusi HR-järjestelmä käyttöön. Tärkeää on kuitenkin, että keskustelut käydään kaikkien kanssa. Työpaikkojen turvallisuuden osalta on otettu käyttöön puhelinsovellus, mutta tätä ei koeta kaikilta osin riittäväksi. Sovelluksen käyttämiseen ja hätätilanteisiin reagoimiseen tulee olla selkeät ohjeet sekä koulutusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöjohtajan esittelemät suunnitelmat ovat hyvin linjassa kyselyissä tulleiden vastausten kanssa. Osittain on myös menty oikeaan suuntaan henkilöstöasioissa, mutta parantamisen varaa on vielä paljon. Lähivuosina on tarve rekrytoida eläköityvien tilalle paljon uutta ja pätevää henkilökuntaa ja työmarkkinoilla on ainakin osittain pulaa soveltuvista hakijoista. Toimintaa tulee kehittää, jotta nykyiset henkilöt voivat terveytensä ja hyvinvointinsa puolesta jatkaa töissään pitkään ja jotta Luksia on vetovoimainen työpaikka alallaan.

Jatkossa tarkastuslautakunta seuraa erityisesti johtoryhmän sitoutumista HR asioiden kehittämiseen ja havaittujen epäkohtien korjaamiseen.

4 KONSERNIYHTIÖT

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueena vuonna 2021 olivat Luksia kuntayhtymän tytäryhtiöt Luksia koulutus Oy ja Kiinteistöosakeyhtiö Luksian opiskelija-asunnot sekä kuntayhtymän harjoittama omistajaohjaus niissä. Kuntayhtymä omistaa molemmat tytäryhtiönsä 100 %:sti. Luksiassa kuntayhtymän johto valvoo tytäryhtiöiden toimintaa niiden hallitusten kautta.

Luksia koulutus Oy perustettiin vuonna 2016 lakimuutoksen seurauksena ja sen tarkoituksena on myydä markkinaehtoista ei järjestämislupaa vaativaa koulutusta. Pääasiassa yhtiön toiminta on ollut koto-koulutusta ELY keskukselle. Alalla on paljon kilpailua ja kilpailutuksien voittaminen isommissa toimeksiannoissa vaikuttaa merkittävästi toiminnan volyyymiin. Yhtiön taloudellinen tilanne on ollut heikko jo useamman vuoden ajan. Kuntayhtymä on joutunut antamaan yhtiölle toiminta-avustusta vuonna 2021 111 500 euroa ja edellisen kerran vuonna 2019 472 000 euroa.

Kuntayhtymän on pakko pitää yhtiö, jotta se pystyy lain mukaan myymään täydennyskoulutusta ja palvelemaan yrityksiä, eli yhtiön toiminta tukee kuntayhtymän toimintaa. Yhtiön ei kuitenkaan arvioida koskaan tuottavan tulosta, sillä alan hinnat on painettu kilpailutuksella niin alas, ettei kustannuksia pystytä käytännössä kattamaan. Tavoitteena on päästä nollatulokseen ja vuoden 2021 aikana on lähdetty tekemään tuotteistamista, jotta saataisiin nostettua korkeamman katteen muun myytävän koulutuksen määriä.

Koy Luksian opiskelija-asunnot omistaa kiinteistöjä Lohjalla ja Vihdissä ja sen tarkoituksena on tarjota asuntoja Luksian opiskelijoille. Myös tämän yhtiön taloudellinen tilanne on ollut heikko; yhtiö teki tilikaudella 2021 nollatuloksen, mutta tulos ennen asuintalovarausta oli noin -13 000 euroa. Yhtiön tulosta ei saada positiiviseksi ainakaan lyhyellä tähtäimellä. Myös käyttöasteet ovat kohtalaisen matalalla, joskin Vihdin asuntojen käyttöaste nousi hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vihdissä käyttöaste vaihteli tilikaudella 73-82% välillä ja Lohjalla 43-64%. Lohjan käyttöasteeseen vaikutti merkittävästi Rusthollinkadun tyhjät tilat, mutta rakennuksen myynti saatiin toteutettua vuoden 2022 alussa. Myyntivoitoilla pystytään maksamaan konsernilainat pois kuntayhtymälle. Opiskelija-asuntojen tarve on muuttunut, etäopinnot vähentävät kysyntää asunnoille ja korona on vaikuttanut vaihto-opiskelijoiden määrään. Muita rakennuksia ei ARA-rajoitteiden takia pystytä myymään.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan kuntayhtymän johtajan esittelyjä tytäryhtiöiden toiminnasta sekä tilanteesta, ja johto on ryhtynyt konkreettisiin toimenpiteisiin. Luksia koulutus oy:n taloustilanne tulee saada siihen kuntoon, ettei kuntayhtymän tarvitse tukea yhtiötä taloudellisesti. Opiskelija-asuntojen tilanne on Rusthollinkadun myynnin takia parempi ja liikennöinnin mahdollinen heikentyminen alueella saattaa lisätä tarvetta asunnoille.

5 YHTEENVETO

Kokonaisuutena arvioiden tarkastuslautakunta katsoo, että vuoden 2021 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on kuntayhtymässä saavutettu melko hyvin. Uusi organisaatorakenne on tullut voimaan 1.1.2022 ja sen myötä myös tavoitteiden asettamista on uudistettu vastaamaan organisaatiota jo vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Lautakunta toivoo edelleen erityisen huomion kiinnittämistä henkilöstöasioihin. Suunnitellut kehitystoimenpiteet, esimerkiksi esimiesten koulutukset ja säännölliset henkilöstökyselyt tulee toteuttaa. Avoimen ja luottamusta herättävän ilmapiirin edistämistä tulee jatkaa kehittämällä edelleen keskustelua henkilöstön ja johdon välillä sekä puuttamalla havaittuihin ongelmiin. Vaadimme, että henkilöstön edustajien laatima raportti henkilöstökyselyn tuloksista käsitellään johdossa sekä yhtymäkokouksessa ja ryhdytään toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Talouden osalta Luksian tilanne on edelleen vakaa ja tähtää pitkällä aikavälillä tasapainoiseen toimintaan. Konserniyhteisöjen osalta taloudellinen tilanne on osittain edelleen haastava, mutta kehitystä on tapahtunut ja tavoitteena on edelleen saada yhtiöt taloudellisesti itsenäisiksi. Rakennusurakat ovat toistaiseksi edennyt ilman merkittäviä ongelmia tai lisäkuluja, vaikka Harjun koulun osalta on ollut haasteita.

Pitkittynyt koronatilanne aiheuttaa pahoinvointia ja valmistumisen viivästymistä opiskelijoille. Lisärahoituksella palkatuille ammatillisille ohjaajille on varmasti tarvetta, kun koitetaan saada nuoret pysymään koulussa ja valmistumaan ammattiin. Tuen tarve jatkuu varmasti vielä pitkään epidemian päättymisen jälkeen. Myös opiskelijoiden häiriökäyttäytymisen on koettu lisääntyneen, mikä aiheuttaa turvattomuutta. Luksian tulee varmistaa riittävä turvallisuus opetustiloissa sekä osaltaan pyrkiä tukemaan opiskelijoiden terveyttä.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 yhtymäkokouksen käsiteltäväksi ja esittää, että yhtymäkokous pyytää hallitukselta vastineet arviointikertomuksen havaintoihin toimitettavaksi tarkastuslautakunnalle 31.12.2022 mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää kuntayhtymän koko henkilökuntaa sekä hallitusta opiskelijoiden hyväksi tehdystä työstä. Erityiset kiitokset tarkastuslautakunnassa vierailleille asiantuntijoille koko lautakunnan toimikaudelta ja hyvästä yhteistyöstä.

6 ALLEKIRJOITUKSET

Lohjalla 21. päivänä huhtikuuta 2022

Hannu Larinen
puheenjohtaja

Katja Nerkiz
varajäsen

Mika Tallgrén
jäsen

Valtteri Skog
varajäsen

Janina Kapanen
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 14 pages before this page

Dokumentet inneholder 14 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 14 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 14 sider før denne side

Detta dokument innehåller 14 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende